

Inleiding en opdracht

In juni 2021 is in opdracht van het BROL (26 mei 2021) een verkenning gestart naar de doorontwikkeling van het AROL/ BROL. De opdrachtformulering is op 24 juni 2021 ingebracht in het AROL en in juli besproken in de verschillende regionale samenwerkingsverbanden (bijlage 01). Dit betreft een eerste inventarisatie naar thema's en wensen met betrekking tot (provincie brede) samenwerking. De inventarisatie is op 31 augustus in een zgn. meedenkbijeenkomst besproken en van commentaar voorzien. Bijgevoegde notitie (bijlage 02: Rapportage inventarisatie AROL-BROL doorontwikkeling) bevat de opbrengsten van de regiobijeenkomsten, de opbrengsten van de meedenkersbijeenkomsten en sluit af met een synthese en een (voorlopig) advies.

Het BROL heeft de voornoemde notitie besproken in haar vergadering van 22 september 2021. Middels de als bijlage 03 toegevoegde oplegnotitie "Rapportage inventarisatie AROL-BROL doorontwikkeling" is aan de werkregio's gevraagd te reageren op deze notities. De reacties van de 4 werkregio's zijn gebundeld en toegevoegd als bijlage 04 van deze rapportage.

Het AROL heeft in haar vergadering van 3 februari 2022 gereflecteerd op haar taak en rol en, met inachtneming van de voorgenoemde notities en de opgehaalde input uit de werkregio's, een advies opgesteld. Dit advies sluit aan bij de opties zoals verwoord in de rapportage "Inventarisatiefase AROL-BROL doorontwikkeling", bouwt voort op de bestuurlijke beschouwing zoals verwoord in de oplegnotitie van het BROL en bevat belangrijke elementen uit de reacties van de verschillende werkregio's.

Advies

Hoewel in de eerste termijn consensus leek te bestaan voor één bestuurlijk platform voor strategische water en klimaatthema's in Limburg (conform optie 1 uit de notitie bijlage 01) blijkt de praktijk toch weerbarstiger. Beide overleggremia hebben een duidelijk doel. Bestuurlijk wordt nut en noodzaak van beide gremia onderkend. Wel bestaat er consensus en is er draagvlak voor een strakkere agenda sturing en een betere afbakening (inhoudelijkheid) van de bestuurlijke overleggremia. Het advies van AROL is gebaseerd op optie 2 uit de notitie (bijlage 01) en concreter gemaakt met een drietal deeladviezen:

1. De inhoudelijke afbakening van de verschillende gremia;
2. Een proces voorstel om de agenda-sturing te verbeteren en te komen tot een efficiëntere overlegstructuur;
3. Ingrediënten voor de optimalisatie van de samenwerking binnen het werkgebied klimaat en water.

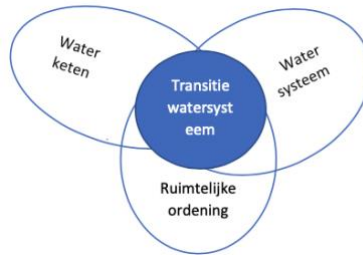
Ad. 1. De inhoudelijke afbakening van de verschillende overleggremia.

Advies:

- A. Beleg de bovenregionale afstemming (op provinciaal niveau) voor wat betreft de waterketen bij het BROL (Regio Overleg Limburg).
De waterketen is de keten van waterproductie (drinkwaterbedrijven en individuele waterwinning), waterverbruik (huishoudens, bedrijven en instellingen), inzameling en transport van afvalwater (gemeenten en waterschappen) en rioolwaterzuivering (waterschappen).
- B. Beleg de bovenregionale afstemming (op provinciaal niveau) voor wat betreft het watersysteem bij het AKAL/BKAL (de klimaattafel Limburg).

Het watersysteem bestaat uit het oppervlaktewater, het grondwater en de daarmee samenhangende waterbodems, oevers en kunstwerken alsmede de daarin levende organismen.

- C. De bovenregionale afstemming (op provinciaal niveau) voor wat betreft ruimtelijke ordening niet te beleggen bij een van de 2 genoemde gremia. Uiteraard worden deze ontwikkelingen gevolgd en worden indien nodig koppelingen gemaakt en dwarsverbanden gelegd. Water en klimaatadaptatie verdienen een plek in de ruimtelijke ordening, maar dat geldt ook voor volkshuisvesting, milieu, economie en de energietransitie.

Figuur 1. Uit de rapportage inventarisatie AROL-BROL doorontwikkeling.

Ad 2. Een proces voorstel

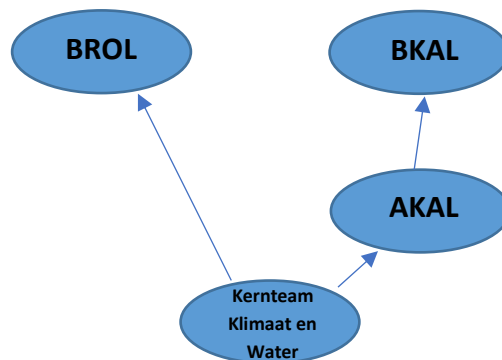
Een betere agendasturing begint op de plek waar de agenda voor een overleg wordt voorbereid. Het Regio Overleg Limburg kent hierbij een 2-traps vergaderstructuur. Het AROL bereidt de agenda van het BROL voor. De klimaattafel kent daarentegen een 3-traps vergaderstructuur. Het Kernteam AKAL/BKAL bereidt de agenda voor de ambtelijke klimaattafel en bestuurlijke klimaattafel voor.

Hierbij wordt een belangrijk onderscheid zichtbaar. Aan het AROL nemen alleen de regiotrekkers (van de waterwerkregio's) deel en vertegenwoordigers van PL, WL, WBL en WML. Het AKAL is een veel groter gezelschap, dit betreft vertegenwoordigers van PL, WL, WBL, WML, alle regio-ambtenaren en vertegenwoordigers van maatschappelijke partners. Daarom kent dit overleg een eigen kernteam dat de agenda voorbereid. Dit Kernteam bevat de klimaatcoördinatoren (van de werkregio's) en vertegenwoordigers van PL en WL. Geregeld zitten deelnemers van het AROL ook in het Kernteam AKAL/BKAL of visa versa.

Geadviseerd wordt om het AROL en het Kernteam AKAL-BKAL samen te voegen. We zitten dan in het vlak van de transitie watersysteem zoals weergegeven in figuur 1. Dit figuur is overgenomen uit de rapportage van de inventarisatie fase. Dit overleg kan werken onder de naam "Kernteam klimaat en water". Het kernteam Klimaat en water bereidt de agenda voor van het BROL en AKAL-BKAL en bepaalt op inhoud welk onderwerp besproken wordt in welk overleg. De voorzitters van de werkregio's (dus de leden van het BROL) worden rechtstreeks geadviseerd door de ambtelijke vertegenwoordigers die aanschuiven in het Kernteam klimaat en water, hier vindt geen gecoördineerd tussenoverleg plaats. Omdat in het BKAL alle gemeenten en de andere maatschappelijke partners participeren is het niet wenselijk iets te wijzigen in deze opzet. De ambtelijk vertegenwoordigers in het AKAL nemen zelf verantwoordelijkheid om hun bestuurders te adviseren over de agenda van het BKAL.

Dit haakt ook aan bij het bestuurlijk voornemen om het BkAL en BROL om vanaf het tweede kwartaal 2022 rug aan rug te gaan vergaderen. (volgens optie 2 uit bijlage 01)

De coördinator waterketen is en blijft verantwoordelijk voor het secretariaat, de agendering en het besluitvormingsproces van het BROL. In het functieprofiel voor de nieuwe coördinator waterketen zal op grond van deze aangepaste opzet rekening worden gehouden met een minder omvangrijk takenpakket. Aan de rol van de trekker van de klimaattafels verandert niets. De trekker van de klimaattafels vervult de rol van voorzitter van het Kernteam Klimaat en Water, de coördinator waterketen is vicevoorzitter van het Kernteam Klimaat en Water en vervangt de voorzitter bij afwezigheid. Dit geldt enkele voor het Kernteam niet voor het proces rondom de klimaattafels.

Figuur 2. Visualisatie Overlegstructuren klimaat en water.

Ad 3. Verfijning en optimalisatie samenwerking klimaat en water

Maak het kernteam klimaat en water medeverantwoordelijk voor een efficiëntere samenwerking op het gebied van klimaat en water.:

1. Door het samenvoegen van het kernteam AKAL/BKAL en het AROL tot het kernteam klimaat en water ontstaat op papier een efficiëntere/effectievere en een betere inhoudelijke op elkaar afgestemde overlegstructuur. Het nieuwe overlegsgremium neemt toe in het aantal deelnemers, vermindert de bestuurlijke drukte. De deelnemers gaan in 2022 samen het gesprek aan of, en hoe, de omvang van dit gremium verkleind kan worden. Moet elke werkregio door 2 mensen worden vertegenwoordigd? En hoeveel vertegenwoordigers levert bijvoorbeeld de Provincie en Waterschap, WBL en WML?
2. Kijk naar nut, noodzaak en mandaat. Stel telkens de vraag: welk doel dient dit voorstel? Wat willen we bereiken? Wit is bestuurlijk relevant en wat doen we ambtelijk? Het BROL en het BKAL behandelen soms stukken ter kennisname, ter informatie, ter instemming of zelfs ter besluitvorming. Maar wat is de status en welk mandaat heeft een bestuurder?
3. Bewaak op het niveau van Limburg ontwikkelingen en meekoppelkansen die niet specifiek passen binnen het taakveld waterketen of watersysteem maar die wel heel nauw het brede thema klimaat en water raken. Denk hierbij aan het spoor ruimtelijke ordening (omgevingsvisie) de landelijke en regionale beleidstafel hoogwater en wateroverlast.
4. Bespreek ook wie vanuit het kernteam aanschuift aan de overleggen op Zuid-Nederlandsniveau (platform Klimaatadaptatie Zuid-Nederland) en Nationale overleggen (RBOM).
5. Na 1 jaar zal het Kernteam Klimaat en Water een beknopte evaluatie opstellen waarin de ervaring van het eerste jaar worden samengevat, inclusief eventuele verbetervoorstellen voor het proces. De vier voornoemde punten voor verfijning en optimalisatie samenwerking waterketen krijgen een plaats in deze evaluatie.

Opgesteld door Monique Parkbier, Marcel Jansen, Marc Putmans en Twan Huyskens in opdracht van en in overleg met het AROL.